

СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Бабушко С.Р.,

*зав. кафедри туризму, д.пед.н., професор,
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна
e-mail: babushko64sr@gmail.com
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8348-5936>*

Гаркавенко О.В.,

*студент 1 курсу магістратури спеціальності «Туризм»,
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна
e-mail: g.oleg.v11@gmail.com*

Станом на сьогодні туризм займає особливе місце в житті кожної людини. Туризм є важливим завдяки виконанню таких функцій як психофізичне відновлення, зняття напруги, відновлення працездатності, моральне та естетичне задоволення, досягнення нових вражень. Окремо хочеться виділити таку важливу функцію туризму як забезпечення зайнятості населення у туристичній та інших суміжних галузях, а також засіб зростання економіки та доходів населення.

У зв'язку з обмеженням пересування, що було впроваджено державами для запобігання поширенню захворювання на COVID-19, падіння доходів громадян внаслідок економічної кризи потенційно зумовили зростання попиту на відпочинок в межах України. Сьогодні внутрішній туризм стає основним видом туризму, який сприяє збереженню та відродженню галузі туризму в Україні загалом.

Тема розвитку внутрішнього туризму в Україні активно досліджується вітчизняними науковцями такими як Л. Коржилов, О. Мельниченко, В. Шведун, В. Пестушко, А. Шевченко, Т. Шелеметьєва та ін.

Враховуючи мінливість зовнішнього середовища та умови, впроваджені для запобігання поширенню захворювання на COVID-19, питання дослідження сучасного стану внутрішнього туризму в Україні, його проблем та перспектив розвитку буде й надалі залишатися актуальним.

Розвиток та створення туристичної галузі України є доволі перспективними, адже практично кожна область має туристично-краєзнавчі ресурси, які є привабливими для туристів.

Україна, як відомо, володіє значним туристичним потенціалом. Зокрема, вона є однією з провідних країн Європи за кількістю об'єктів історико-культурної спадщини. Лише на державному утриманні перебуває 150 тис. нерухомих пам'яток історії та культури, зокрема 57206 пам'яток археології, 51364 – історії, 16800 – архітектури та містобудування, близько 200 замків [1].

На жаль, ці туристичні об'єкти перебувають в неналежному стані, більша частина з них потребує реконструкції, об'єкти туристично-спортивної інфраструктури потребують значного удосконалення. Проте є і позитивні здобутки приведення туристичних об'єктів та інфраструктури в порядок. Так, заслуговує вивчення організація реконструкції за прикладом концесійних та орендних договорів щодо замку «Паланок» й історичних споруд у с. Тартаків і Старому Селі (Львівська область).

Також існує багато інших проблем та негативних чинників, які стоять на заваді розвитку туристичної галузі в Україні: неефективне та нераціональне використання природних туристичних ресурсів; різкі стрибки цін на проживання під час заходів подієвого туризму; проблеми з залізничним транспортом; відсутність залізничного та авіасполучення Закарпаття з іншими регіонами країни; відсутність чіткої стратегії розвитку індустрії туризму та його регулювання; недотримання міжнародних стандартів надання послуг у сфері туризму; недостатня розвиненість інфраструктури; пошкодження, занедбання чи навіть знищення туристичних об'єктів та культурної спадщини України; недостатнє фінансування об'єктів культурної спадщини; відсутність великих мережевих готелів; значна «тінізація» туристичного ринку; високі податкові ставки; сезонність туризму; недостатність надання туристичної інформації та ін.

Слід зазначити, коронакриза, яка розпочалась в березні 2020 р., спричинила нові проблеми і виклики, внесла певні корективи, суттєві для внутрішнього туризму України, зокрема ризик виникнення збитковості туризму. За оцінками фахівців, у період пандемії на заваді залученню споживачів може стати також бажання надавачів туристичних послуг компенсувати втрати частини сезону за рахунок підвищення цін, зменшення якості сервісу та витрат на облаштування об'єктів відпочинку [1].

Зокрема, очікується, що туристи будуть схильними до використання нелегальних та напівлегальних курортних помешкань; будуть готові ризикувати задля економії своїх витрат на проживання. Відтак, санітарно-гігієнічні умови та дотримання соціальної дистанції під час відпочинку будуть порушуватися. Зважаючи на це, вітчизняним закладам розміщення варто акцентувати на дотримання норм безпечного відпочинку у боротьбі за споживача.

У період адаптивного карантину спостерігається тенденція зміни пріоритетів внутрішніх туристів: вибір коротших термінів відпочинку, переважання індивідуального пересування (автотуризм) та індивідуального розміщення, вибір оздоровчого, морського та сільського туризму. Крім того, змінюються вподобання споживачів, прискорюється впровадження он-лайн технологій, приділяється більше уваги гігієні та здоровому способу життя, активніше використовуються безготівкові та безконтактні методи оплати та засоби адресної доставки.

Зазначені вище проблеми, виклики та тенденції розвитку внутрішнього туризму вимагають втручання державних органів у процес підтримки туристичної галузі. Майже у всіх країнах світу держава бере активну участь у

фінансуванні і розвитку туристичної інфраструктури. Це втручання проявляється у виплаті дотацій туристичній індустрії, створенні нових вказівок щодо прав пасажирів та застосування директив про туристичні подорожі, спрощенні правил державної допомоги, підтримці малорентабельних підприємств створення програм та проектів підтримки галузі, запровадження комунікаційних платформ, опитувань, сприянні працевлаштуванню та навчанню в сфері туризму тощо. Держава покриває витрати на негативні явища, що можуть виявитися не відразу, наприклад, погіршення екологічного середовища, стану історично-культурних пам'яток.

В Україні наприкінці 2019 р. за ініціативою Європейського Банку Реконструкції та Розвитку і за участі зовнішніх партнерів було підготовлено документ «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні», що став результатом інтенсивної роботи всіх головних зацікавлених сторін туристичної галузі [2].

Враховуючи ситуацію з поширенням вірусу, було розроблено заходи з реагування на кризу COVID-19 і максимізації економіки туризму України. У поточній ситуації пріоритетними є наступні напрями: підтримка внутрішнього повітряного та залізничного транспортного сполучення та цін на квитки з можливими субвенціями; забезпечення підтримки внутрішнього туризму за рахунок впровадження туристичних ваучерів і кредитних ліній для певного виду туризму; регулювання термінів податкових зобов'язань для об'єктів розміщення та кейтерингу з оплати ПДВ та додатку на прибуток; постійна оптимізація й оновлення робочих інструкцій для туристичної галузі на період пандемії. У зв'язку з цим першочерговим завданням стає створення офіційного та надійного інформаційного порталу, де будуть розмішуватися всі необхідні дані. Також необхідним є застосування передових заходів «м'якого реагування», таких як, наприклад, організація відкритих майданчиків (терас) для ресторанів і кафе в громадських місцях, де це можливо [2].

Враховуючи вищезазначене, можна дійти висновку про те, що заходи запропоновані для підтримки вітчизняної туристичної галузі є комплексними, перспективними та відповідають сучасним реаліям. Разом з тим, ініціатива держави має бути підтримана усіма суб'єктами туристичної галузі України, адже лише спільні зусилля сприятимуть виходу з кризи та подальшому розвитку внутрішнього туризму в Україні.

Список використаних джерел:

1. Пестушко В.М. Український туризм у контексті глобалізації: сучасний стан і перспективи. *Географія та економіка в рідній школі*. 2015. № 4. С. 257.
2. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні. Оновлення до документу «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні». URL: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>